

1+1:ЖИВОТ И ЛЉУБАВ

1+1:LIFE AND LOVE

1+1: ЖИВОТ И ЉУБАВ

О чему све говоре фотографије партнерске љубави...

1+1: LIFE AND LOVE

What the photographs of love between partners are all about ...

Нови Сад, 2011.

1 + 1: ЖИВОТ И ЛЉУБАВ

О чему све говоре фототографије њаршнерске љубави...

Чувамо их у породичним албумима, кутијама од ципела, на цд и днд ромовима, урамљене на зидовима или на полицама и радним столовима, неке су смештене у албуме на Facebook профилу, а има их и у мобилном телефону... ЛИЧНЕ ФОТОГРАФИЈЕ. Прате нас кроз читав живот, сведоче о важним догађајима, занимљивим моментима и емотивним тренуцима... Сведоче о ЛЉУБАВИ.

Прегледајући породичне „архиве“ наилазимо на фотографију баке и деде, израђену у тада чувеном фотографском атељеу, затим је ту родитељска венчана фотографија настала као сведочанство самог чина венчања „код матичара“, а онда налазимо сестрину фотографију у посети тадашњем момку у војсци... ФОТОГРАФИЈЕ ПАРТНЕРСКЕ ЛЉУБАВИ.

Фотографије партнерске љубави срећемо од самог почетка развоја фотографске технике. Брачни пар свечано обучен, укоченог држања тела, озбиљног израза лица, без телесног контакта који би указивао на евентуалну присност – то су карактеристике првих „партнерских“ фотографија насталих крајем 19. и почетком 20. века. Осим фотографија супружника, у моду веома брзо улазе венчане фотографије. Тако улазак у брачну заједницу постаје први породични ритуал овековечен фотографијом.

Будући да на фотографијама парова из тог периода доминирају правила понашања и друштвене хијерархије у односу на мисли, жеље и емоције самих субјеката који су на фотографији, тешко је данашњим посматрачима да открију стварну причу коју оне крију. С друге стране, чињеница да су управо брачни парови и младенци били ти који су се први појавили на портретним фотографијама говори нам колико је институција брака, а затим и породице, сматрана важном.

„Свака фотографија има вишеструка значења; заиста видети нешто у облику фотографије значи сусрести се с потенцијалним предметом фасцинације. Крајња мудрост фотографске слике је да каже: *Ето вам површина. Сада помислише – или створише осећај, интуицију – о шеме иша је иза ње, каква мора да је стварношћ ако то шако изгледа.*“

(Сузан Сонтаг, О фототографији)

Кроз породични албум и фотографије парова настављамо шетњу кроз историју, пратимо моду и животне стилове – хаљине у стилу арт декоа, таласасте фризури... Наилазимо и на прве фотографије парова направљене у шетњи парком, градским улицама или на мотору. У складу с променом амбијента у којем су настајале, на фотографијама '30-их година мења се и понашање самих актера, појављују се осмеси на лицима и приснији телесни контакт.

„Личне фотографије се нарочито праве да би портретисале појединце или групе којима они припадају, на начин на који желе да буду виђени и на који су одабрали да се покажу једни другима.“ (Патриша Холанд)

О љубави у ратним временима увек се мало сазна из званичних извора. Ипак, на основу личних прича сазнајемо да су се многа познанства с ратишта често завршавала браком у послератном периоду. А ту су и фотографије које иду томе у прилог. На њима су парови у другачијем амбијенту и костиму – млади борци у униформама и са оружјем.

У другој половини 20. века, с обзиром на то да фотоапарат постаје све приступачнији, долази до великих промена у самом „ритуалу“ фотографисања – бележе се различити тренуци заједничког живота, односно места на којима су незаборавни тренуци provedени. Међу фотографијама из тог периода доминирају оне „направљене“ на излетима, на заједничким путовањима, слављима, као и оне настале током посете војнику на одслужењу војног рока или просто током заједничког „трошења“ слободног времена. Актери на фотографијама су много опуштенији, са експлицитнијим изразима емоција на лицима, али је њихово понашање и даље усклађено с неким новим правилима и друштвеним трендовима.

„Породична фотографија делује у вези између личног сећања и друштвене историје. Наше сећање никад није сасвим наше, нити су то само наше слике које представљају нашу прошлост.“ (Спенс и Холанд)

Настајале су у атељенима професионалних фотографа, затим као сведочанства битних тренутака и догађаја у личним историјама, или у периодима доколице као успомене са заједничких излета, путовања... без обзира на то где и како су настајале, кроз личне фотографије партнерске љубави потврђује се људска потреба за идеализовањем света у којем живимо. Оне су данас део породичне баштине коју је важно чувати, али чак и оне фотографије партнерске љубави које се више не вежу ни за чије приватно сећање, на којима су преци који су изгубили потомке, важне су, јер сведоче о колективној емотивној историји.

1+1: LIFE AND LOVE

What the photographs of love between partners are all about...

We store them in family albums, shoe boxes, on CD-ROMs and DVD-ROMs, in frames, in albums within our Facebook profiles, as well as in our mobile phones... PERSONAL PHOTOGRAPHS. They stay with us through our entire lives. They are a testimony of important events, interesting moments, emotional moments ... ABOUT LOVE.

While browsing through family "archives" we come across a photograph of a grandma and a grandpa which was made in a famous photo studio of that time. Furthermore, we find a wedding photo of our parents which was created as a testimony of the wedding itself at the registrar's office, and then we find a photograph of our sister during her visit to her boyfriend who was serving the army... PHOTOGRAPHS OF LOVE BETWEEN PARTNERS.

We encounter photographs of love between partners since the beginning of development of photograph technique. A married couple dressed ceremonially, with stiff body posture, serious face expressions, without body contact which would imply possible intimacy - these are the characteristics of the first photographs of "partners" created at the end of the 19th and at the beginning of the 20th century. Beside photographs of spouses, wedding photographs became fashionable very quickly. Thus the beginning of marriage becomes the first family ritual preserved on photographs.

Since on photographs of couples from that period rules of behaviour and social hierarchy dominate over thoughts, wishes and emotions of the persons on the photographs, it is difficult for today's observers to discover the actual story behind the photograph. On the other hand, the fact that spouses and married couples were the very first to appear on portrait photographs, tells us how important the institution of marriage and family was considered to be.

"Any photograph has multiple meanings; indeed, to see something in the form of a photograph is to encounter a potential object of fascination. The ultimate wisdom of the photographic image is to say: *'There is the surface, now think—or rather feel, intuit, what is beyond it, what the reality must be like if it looks that way.'*" (Susan Sontag, *On Photography*)

While looking at family albums and photographs of couples we carry on walking through history, we follow the fashion and lifestyles - dresses in Art Deco style, wavy hairstyles... We come across the first photographs of couples made while strolling in a park, city streets or riding a motorbike. In accordance with the change of surroundings in which they were created, on the photographs in the 1930s the behaviour of photographed persons changes as well, smiles and more intimate body contact appear.

"Personal photographs are particularly made in order to portray individuals or groups to which they belong, in a way they wish to be seen and choose to represent themselves to each other." (Patricia Holland)

Little is known from official sources about love in war times. However, based on personal stories, we discover that many acquaintances from battlefields often resulted in marriage after the war. And there are photographs which can confirm that. They show couples in different surrounding and costume - young fighters in uniforms holding weapons.

In the second half of the 20th century, considering that cameras become more affordable, it comes to big changes in the very "ritual" of taking pictures - various moments of life together are documented as well as places in which unforgettable moments took place. Among photographs from that period, a large number of them were "made" during picnics, travels, celebrations, during visits to soldiers who were serving in the army as well as during "spending" free time together. Persons on the photographs are more relaxed with explicit expressions of emotions on their faces, but their behaviour is still in compliance with some new rules and social trends.

"A family photograph works in a relationship between personal memory and social history. Our memories are never entirely ours, nor are those just our pictures which represent our past." (Spence and Holland)

They were created in studios of professional photographers, thereafter as testimonies of significant moments and events in personal histories or as memories of picnics and travels in periods of leisure... regardless of where and how they were created, personal photographs of love between partners verify the human need to idealise the world we live in. Today they are part of family legacy which must be preserved. Even those photographs of love between partners which are no longer related to anyone's personal memory, which show ancestors who have lost their descendants, are important because they are the proof of collective emotional history.

Сирена:
Персига
+ Пресингера

Сирену:
Гортуја
+ Пресингера 1884 год

Најстарија фотографија

На фотографији: Персида и Ђорђе Ивковић у млађим годинама
Фото: Георгије Кнежевић, Нови Сад, 1858. година

Истичући значај нових уметничких дисциплина, као што је фотографија, у склопу нових уметничких покрета у Европи крајем 19. века, Љиљана Лaziћ, историчарка уметности, о појави фотографије у Новом Саду пише: „Не заостајући за Европом, новосадска средина се рано упознала са фотографском делатношћу. Већ око 1850. године, овуда су пролазили путујући фотографи, а у другој половини 19. века отворен је већи број сталних професионалних атељеа.“

„Како је, у почетку, била скупа, осетљива, непостојана и уникатна, фотографија (дагеротипија) била је привилегија само богатијег дела становништва. Повећање броја клијената омогућено је шездесетих година, увођењем талботипије и новог формата у облику визиткарте (11 x 6 cm).“

Од тог времена, фотографија је обухватила шире друштвене слојеве, постала део породичног инвентара и драгоцен заоставштина.“

„Осим појединачних представа жена и мушкараца, веома уобичајени су били портрети супружника, с децом или без њих, чиме је показивана повезаност породице и њена друштвена прихватаљивост.“

Овај тип снимка је, по правилу, имао веома званичан и репрезентативан карактер...”
Љиљана Лaziћ, *Сецесија у Новом Саду*

The Oldest Photograph

On the photo: Persida and Đorđe Ivković in their younger days
Photo by: Georgije Knežević, Novi Sad, 1858

Emphasising the significance of new artistic disciplines such as photography, as a part of new artistic movements in Europe at the end of the 19th century, art historian Ljiljana Lazić writes about the occurrence of photography in Novi Sad: „Not falling behind Europe, Novi Sad's residents met the photographic practice rather early. By 1850, travelling photographers were passing through this area, and in the second half of the 19th century, a large number of permanent professional studios were open.“
“At the beginning, as it was expensive, delicate, unreliable and unique, photography (daguerreotype) was a privilege of only the wealthier part of population. Increased number of clients was made possible in the sixties, by introducing talbotype and new format in shape of a business card (11x6 cm).“

Since that time, photography has entered in wider social classes, has become part of family inventory and valuable legacy.“

“Apart from a number of depictions of women and men, portraits of spouses were very common, with or without children, which showed the family's connection and its social acceptance. This type of snapshot had, by all means, very official and representative character...”

Ljiljan Lazić, *Secession in Novi Sad*

Најстарија венчана фотографија

На фотографији: Катарина и Јан Чаславан

Фото: Рехницер, Нови Сад, 1890. година

Појавом портретне фотографије крајем 19. века, у моду улазе венчане фотографије као део свадбеног церемонијала. Тако улазак у брачну заједницу постаје први породични ритуал овековечен фотографијом. Фотографисање младог брачног пара одвијало се у фотографском атељеу и то често не на дан венчања, већ касније.

У складу с тадашњом модом и друштвеним начелима, фотографисали су се у пару, са озбиљним изразом лица и погледом упереним испред себе, са укоченим држањем тела. Евентуално је само држање под руку указивало на међусобну присност младог пара.

The Oldest Wedding Photograph

On the photo: Katarina and Jan Časlavan

Photo by: Rechnitzer, Novi Sad, 1890

With the arrival of portrait photography at the end of the 19th century, wedding photographs become popular, as a part of wedding ceremony.

Thus entering marriage relationship becomes the first family ritual eternalised by photography. Taking pictures of a young couple was taking place at a photographic studio, rarely on the wedding day, but afterwards. In accordance with the fashion of that period and the principles of society, spouses were photographed as a couple with serious expression on their faces, looking in front of them, having stiff posture. Possible position of a woman on her husband's arm was showing mutual affection of the young couple.

Vajta Deasó

UJVIDEK
FŐ-UTCA 27.

Официр и дама

На фотографији: Јованка и Сава Јанковић у млађим годинама

Фото: Вајда, Нови Сад, 1903. година

Анализирајући могућности које нам нуди „читање“ личних и породичних фотографија, Миланка Тодић наводи: „(...) Разлика између *корисника* и *шумача*, када је реч о личним и породичним фотографијама, понекад је веома велика јер се та врста фотографија ослања на тзв. 'ограничени код'. За *кориснике* породичних албума фотографије су као *складишта препуна личних сећања, знања и значења*, која за *шумаче*, који долазе изван тог затвореног породичног круга, остају скривена и недоступна...”

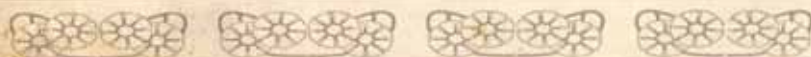
Без озбзира да ли сте у улози тумача - посматрача или корисника - власника неке од изложених фотографија, уживајте у разгледању.

An Officer and a Lady

On the photo: Jovanka and Sava Janković in their younger days

Photo by: Vajda, Novi Sad, 1903

By analysing the possibilities which “the reading” of personal and family photographs offers, Milanka Todić says: “(...) The difference between the user and the interpreter, when considering personal and family photographs, is sometimes very big since that type of photography is based on the so called 'limited code'. To the users of family albums photographs are like storages filled with personal memories, knowledge and meaning, which for the interpreters, who are outside of that closed family circle, remain hidden and unreachable...”

Униформа и рузмарин

На фотографији: Катарина и Стефан Кардаш
Нови Сад, 1917. година

Чувамо их у породичним албумима, кутијама од ципела, на цд и днд ромовима,
урамљене, у албумима на Facebook профилу,
а има их и у мобилном телефону...

→ ЛИЧНЕ ФОТОГРАФИЈЕ

Прате нас кроз читав ЖИВОТ.

Сведоче о важним догађајима, занимљивим моментима, емотивним тренуцима

→ О ЉУБАВИ.

19. век → ОНА у белој чипканој венчаници, с дугим велом и ружама на крилу
+ ОН бркати официр у парадној униформи са сабљом, поносног става...
погледи пуни неизвесности, почетак заједничког ЖИВОТА.

Замишљам. → ЉУБАВ

21. век → Присећам се. → Моја венчана фотографија,
ОНА + ОН → схватам колико смо слични. → ЖИВОТ И ЉУБАВ

A Uniform and a Rosemary

On the photo: Katarina and Stefan Kardaš
Photo by: Kodak, Novi Sad, 1917

We store them in family albums, shoe boxes, on CD-ROMs and DVD-ROMs, in frames,
in albums within our Facebook profile,
as well as in our mobile phones...

→ PERSONAL PHOTOGRAPHS

They stick with us through our entire LIFE.

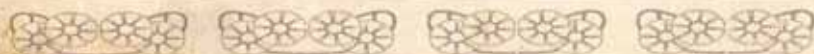
They are a testimony of important events, interesting moments, emotional moments

→ ABOUT LOVE

The 19th century → SHE in white lace wedding dress with a long veil and roses in her lap
+ HE a moustached officer in his ceremonial uniform with a sabre, standing proudly...
the looks reflecting uncertainty, the beginning of LIFE together.

I imagine. → LOVE

The 21st century → I remember. → My wedding photo,
SHE + HE → I realise how similar we are. → LIFE AND LOVE

Рука на рамену

На фотографији: Непознати пар
Ковиљ, почетак 20. века

Посматрањем развоја венчаних или свадбених фотографија може се закључити да је брак од краја 19. века до данас био и остао универзалан и пожељан.

Костим, начин понашања на фотографијама, рана појава и дуго трајање ове врсте фотографије, као и посебан начин њиховог чувања, указују на то да је постојање брачне заједнице сматрано изузетно важним сегментом у изградњи идентитета и угледа одраслих људи.

A Hand on the Shoulder

On the photo: an unknown couple
Kovilj, the beginning of the 20th century

By observing wedding photographs, we come to a conclusion that marriage, from the end of the 19th century to the present day, has been and still is universal and desirable.

Costumes and people's behaviour on photographs, early appearance and long lasting of this kind of photograph, as well as the special way of their preservation, indicate that the existence of marriage institution was considered to be an important part in forming the identity and respect in adults.

BOUDOIR PORTRAIT

Случајно ошкривени преци*

На фотографији: Антонија Голдбергер и Виктор Паниан из
Петроварадина

Фото: Григорије Грујић, Петроварадин, 1905. година

**Током припреме изложбе ошкрили смо да у колекцији фотографија Одељења за етнологију чувамо венчану фотографију предака нашег колеге Жељка Паниана.*

„Љубав у савременој култури има парадоксалну позицију. С једне стране овог парадокса је чињеница да је љубав између мушкарца и жене једна од највиших културних вредности која је повезана са самом основом наше цивилизације.

Уколико прихватимо да је породица основна друштвена јединица, да је породица заснована на институцији брака и да је у последњих сто педесет година дошло до прожимања брака и љубави, тако да се данас у брак улази због љубави и из љубави, да се из љубави заснива породица, онда следи да се љубав налази у самом језгру наше цивилизације.“

др Зоран Миливојевић

Accidentally Discovered Ancestors*

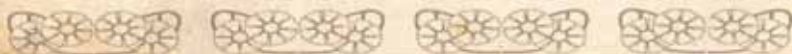
On the photo: Antonia Goldberger and Victor Panian from Petrovaradin

Photo by: Grigoriye Grujić, Petrovaradin, 1905

**During the exhibition setup, we discovered that, in the collection of photographs in Ethnology Department, we have preserved a wedding photograph of an ancestor of our co-worker Željko Panian.*

“Love has a paradoxical position in modern culture. On one side of this paradox, is the fact that love between a man and a woman is one of the highest cultural values that is connected to the very basis of our civilisation. If we accept that family is a basic social unit, that family is based on the institution of marriage and that there has been permeation of marriage and love in the past 150 years, in such way that today people start marriage because of love and being in love, that family is established from love, then we can come to a conclusion that love is situated at the very core of our civilisation.”

Dr Zoran Milivojević

Laska na celý život

На фотографији: брачни пар Звонец из Гложана
1918. година

Иако су снимане у окружењу културне индивидуалности и интиме, породичне фотографије избором мотива и начином приказивања подједнако говоре и о својој културној позадини, вредностима и обрасцима.

„Породична фотографија делује у вези између личног сећања и друштвене историје. Наше сећање никад није сасвим наше, нити су то само наше слике које представљају нашу прошлост.“

Спенс и Холанд

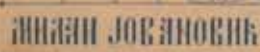
Everlasting Love

On the photo: married couple Zvonec from Gložani
1918

Although they are taken in surrounding of cultural individuality and intimacy, family photos, by the motif choice and the way of representing themselves, speak equally about their cultural backgrounds, values and patterns.

“A family photograph works in a relationship between personal memory and social history. Our memories are never entirely ours, nor are those just our pictures which represent our past.”

Spence and Holland

БОРНА,

Ти генерал, а ја генералица

На фотографији: Милена и Коста Поповић

Фото: Милан Јовановић, Београд, почетак 20. века

Личне фотографије, па тако и фотографије парова, под утицајем различитих друштвених, економских, техничко-технолошких фактора мењају неке од својих функција. Тако се, према речима Миланке Тодић, у фотографском албуму 19. века конструише представа идеалног брака и породице и њихов идентитет који је намењен јавности. Током 20. века, услед друштвено-економских, али и техничко-технолошких промена, долази до демократизације у производњи и конзумирању фотографија. Модерном човеку је омогућено да у своје име исприча властиту, индивидуалну микро историју у сликама.

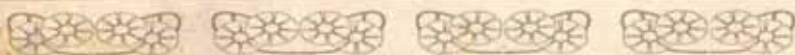
You a General, And I a Woman General

On the photo: Milena and Kosta Popović

Photo by: Milan Jovanović, Belgrade

Personal photographs as well as the photos of couples, change some of their functions due to the influence of different social, economical and technical-technological factors. In this way, according to Milanka Todić's words, the image of an ideal marriage and family and their identity was created in photo albums of the 19th century for public display.

During the 20th century, due to social-economical but also technical-technological changes, democratisation occurs in photography production and consumption. It is made possible for a modern man to speak for himself and tell his own, individual micro history made of pictures.

Венчаница из бајке

На фотографији: Непознати пар

Почетак 20. века

Године 1840, краљица Викторија се удала за принца Алберта од Сакс-Кобург-Гота и пред олтар стала у снежнобелој венчаници од скупоцене чипке. Одмах након тог краљевског венчања, европске даме су почеле да, налик краљици, носе беле венчанице.

О томе када се тачно бела венчана хаљина појавила на нашим просторима нема тачног податка, али се на основу венчаних фотографија може закључити да је та модна иновација била прихваћена међу богатијим грађанским слојевима почетком 20. века. Поред беле венчанице, на фотографијама доминирају вео и цветни букет положен на младине ноге.

Почетком 20. века младожења је за потребе фотографисања облачио свечано грађанско одело, а уколико је био официр, обавезна је била свечана униформа, са свим ознакама части и достојанства, као и парадна сабља. Од „свадбеног“ асесоријала, младожења је носио рузмарин или цвет на реверу.

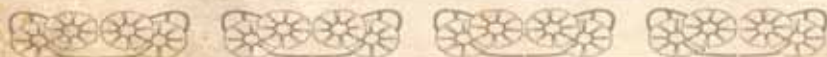
A Fairytale Wedding Dress

On the photo: an unknown couple

The beginning of the 20th century

In 1840, Queen Victoria married Prince Albert of Saxe-Coburg-Gotha and stood before the altar in a snow-white dress made of expensive lace. Immediately after the royal wedding, European ladies started wearing white wedding dresses, such as the Queen did.

There is no precise record about when white wedding dresses appeared in our region, but based on wedding photographs, we can conclude that such fashion innovation was accepted among wealthier urban population at the beginning of the 20th century. Alongside the white wedding dress, a veil and a flower bouquet placed onto the bride's legs dominated the photographs. At the beginning of the 20th century, the bridegroom put on his ceremonial civil suit for the purpose of photographing. If he was an officer, his ceremonial uniform was required with all the badges showing honour and dignity, as well as his parade sabre. As 'wedding' accessory, the bridegroom wore a rosemary or a flower on his lapel.

У свом дворишту

На фотографији: Катица и Михајло Љикар

Руски Крстур, 1907. година

Власништво Музеја Војводине

Роланд Барт сматра да нам породица пружа снажнији, занимљивији идентитет него што је грађански – а и већу сигурност, јер нас мисао о пореклу умирује, док нас размишљање о будућности узнемирује.

„Живот својих очева пренесите својим синовима, начините ако хоћете титуле и грбове, али учините то сви редом.
Јер, народ има претке исто као краљеви.“

Жорж Санд, *Историја мој живота*

In Their Backyard

On the photo: Katica and Mihajlo Ljekar

Ruski Krstur, 1907

Belongs to the Museum of Vojvodina

Roland Barthes thinks that family gives us stronger and more interesting identity than a civil one - and more security as well, since the thought of our origin soothes us, while thinking about the future upsets us.

“Pass on the life of your fathers onto your sons, create titles and crests if you like, but do it all of you.

For the people have ancestors as well as kings do.”

George Sand, *Story of my Life*

У стилу Art Deco-a

На фотографији: брачни пар Paronszky
Сента, 1929. година

Фотографија нађена на бувљаку у Новом Саду, 2009. године.

„Свака фотографија има вишеструка значења; заиста видети нешто у облику фотографије значи сусрести се с потенцијалним предметом фасцинације. Крајња мудрост фотографске слике је да каже: *Ето вам површина.*

Сада помислиће – или створиће осећај, интуицију – о томе шта је иза ње, каква мора да је стварност ако то шако изгледа.“

Сузан Сонтаг, *О фотографији*

In Art Deco Style

On the photo: married couple Paronszky
Senta, 1929

The photograph found at a flea market in Novi Sad in 2009.

"Any photograph has multiple meanings; indeed, to see something in the form of a photograph is to encounter a potential object of fascination. The ultimate wisdom of the photographic image is to say: 'There is the surface, now think—or rather feel, intuit, what is beyond it, what the reality must be like if it looks that way.'"

Susan Sontag, *On Photography*

Портрети са шеширима

На фотографији: Јела и Петар Каменковић
Београд, 1924. година

„Позирати значи поштовати себе и захтевати да се буде поштован.“
Како сматра Миливој Водопија, механизам позе који се јавља као израз човекове потребе да глуми друштвено пожељну и идеализовану слику о себи, пред собом и пред другима, карактеристична је за многе тренутке у животу који су овековечени фотографијом. Тако се на фотографијама огледају друштвено успостављена правила понашања и друштвене хијерархије, па су понекад правила и морални кодекс чак очигледнији од осећања, мисли или жеља самих субјеката који су на фотографији.

A Portrait With Hats

On the photo: Jela and Petar Kamenović
Belgrade, 1924

“To pose means to respect oneself and demand to be respected.”
As Milivoj Vodopija believes, the mechanism of posing which occurs as an expression of a man's urge to give a socially desirable and idealised impression of himself, before himself and before others, is characteristic for many moments in life which are captured by photographs. Thus photographs represent socially established rules of behaviour and social hierarchy, so sometimes rules and moral codex are more apparent than feelings, thoughts or wishes of the subjects themselves who are on the photograph.

52

53

PANIC NOV SAD

Until The End

На фотографији: Зорка и Стеван Темеринац

Фото: Панић, Нови Сад

Обоје страдали у Рацији 1942. године у Новом Саду.

Власништво Музеја Војводине

„Упркос томе што је цивилизацијски напредак успоставио огромну разлику између античког и савременог човека, када је у питању област осећања, а посебно осећање љубави, мала је разлика у начину сагледавања и тумачења ових појава.

Исто као што је некада давно љубав била мистерија, она је и данас тајанствена.“

др Зоран Миливојевић

Until The End

On the photo: Zorka and Stefan Temerinac

Photo by: Panić, Novi Sad

Both killed in The Raid in Novi Sad in 1942.

Belongs to the Museum of Vojvodina

Despite the fact that the civilisation progress has established a huge difference between an ancient and a contemporary man when it comes to feelings, especially the feeling of love, there is not much difference in the way of observing and interpreting these phenomena.

In the same way that love used to be a mystery a long time ago, it is mysterious today as well.“

Dr Zoran Milivojević

И после пола века...

На фотографији: Тоша Николић са супругом

Фото: Иван Ј. Стојковић, Нови Сад

Тоша Николић је био последњи власник
чувене новосадске кафане „Код камиле“, до 1921. године.

„Личне фотографије се нарочито праве да би портретисале
појединце или групе којима они припадају,
на начин на који желе да буду виђени
и на који су одабрали да се покажу једни другима.“

Патриша Холанд

Half a Century Later...

On the photo: Toša Nikolić with his wife

Photo by: Ivan J. Stojković, Novi Sad

Toša Nikolić was the last owner
of a famous tavern Kod kamile (At the Camel's) in Novi Sad until 1921.

“Personal photographs are particularly made in order to portray
individuals or groups to which they belong,
in a way they wish to be seen and choose
to represent themselves to each other.”

Patricia Holland

Ко не умре млад, мора да остари...*

На фотографији: Катарина и Павле Мадацки
Кућа Штефана Морица, Нови Сад, 1935. година

**Цитат из документарног филма „Земља вајаје“, Петар Јовановића, о живој ошарелој брачној пари на војвођанском салашу.*

Иако лична фотографија подлеже друштвеним конвенцијама, она постоји као интимни породични сувенир и остварује се тек у оквиру историје и живота поједине породице. Према речима Слободана Јовановића, личне фотографије које су биле или јесу део живота власника, али су истовремено и представе њихових живота, добијају функцију предмета који „чувају“ успомене, односно личне историје њихових власника. Истовремено, оне постају својеврсни музејски експонати који учествују у креирању и чувању колективне емоционалне историје.

Who Doesn't Die Young, Must Get Old...*

On the photo: Katarina and Pavle Madacki
House of Štefan Moritz, Novi Sad, 1935

**Quotation from documentary The Land of Vajaja by Petar Jovanović, about an old couple at a farm in Vojvodina.*

Although personal photography undergoes social principles, it exists as intimate family souvenir and is realised in the context of history and life of a certain family. According to Slobodan Jovanović's words, personal photographs that have been a part of their owner's life and at the same time the representation of their lives, acquire function of objects which 'preserve' memories, i.e. personal history of their owners. At the same time, they become particular museum exhibits which participate in creating and preserving collective emotional history.

Словачка свадба

На фотографији: младенци Ана Корчок и Андреј Диерчан
Испред куће у Гложану, 1937. година

„Мит идеалне породице остварује се сећањем и визуелно се преживљава у породичној фотографији. У наталоженом искуству породичне историје тај мит чини **прошлост ведријом, стварност подношљивијом, будућност перспективнијом**, а људско биће, можда парадоксално, стварнијим него што оно мисли да јесте.“

Меланија Белај

Slovakian Wedding

On the photo: newlyweds Ana Korčok and Andrej Dierčan
In front of the house in Gložani, 1937

“The myth about an ideal family is created by using memory and it relives visually in a family photograph. In accumulated experience of family history, that myth makes the past more cheerful, the present more bearable, the future with more perspective, and makes the human being, perhaps paradoxically, more real than he thinks he is”.

Melanija Belaj

Моју бака и дедо

На фотографији: Ката и Љубинко Катић
Нови Сад, 1939. година

Процес модернизације одразио се на сеоску и градску породицу пре свега променом састава и величине саме породице, али и променом унутарпородичних односа, улога, расподеле моћи и ауторитета. Процес нуклеаризације породице с једне, и укидање институције *џаџер фамилијаса* с друге стране, одразили су се на већу слободу деце у погледу избора будућег брачног партнера.

My Grandma And Grandpa

On the photo: Kata and Ljubinko Katić
Novi Sad, 1939

The process of modernisation had an impact on rural and urban families, primarily on changes in composition and size of families, as well as on changes of relationships, roles, division of power and authority within families. The process of family nuclearisation on one hand, and bringing to an end of Paterfamilias on the other hand, has resulted in greater freedom for children regarding their choice of future spouses.

Шетња парком

На фотографији: Живко Сомборац са девојком
Ковиљ, пред Други светски рат

Живко је 1944. године убијен у нацистичком концентрационом логору Дахау.

„Љубав пак, веза између две индивидуе, а у исти мах
заједничко продирање у зачарану сферу, осигурава прелаз
из природног у поетски поредак. Ово осећање подразумева
толику духовну сродност да сваки од партнера
постаје сигуран у вечност склада.“

Ален Корбен

A Walk in a Park

On the photo: Živko Somborac with his girlfriend
Kovilj, before World War II

Živko was killed in the Nazi concentration camp in Dachau in 1944.

“Love still, the link between two individuals and at the same time
mutual penetration into an enchanted sphere, ensures transition from
natural to poetic order. This feeling means such congeniality that each
of the partners becomes certain of eternal harmony.”

Alain Corbin

Ми јуримо кроз ноћ

На фотографији: Непознати пар
30-те године 20. века

После Првог светског рата у односима међу половима долази до битних промена, које ће се одразити и на институцију брака. Како каже Бранислав Нушић у једној хуморески – и брак је постао кратак, као сукње и фризури. У градским срединама стеге традиционалног брака све више су попуштале, а процес женске еманципације незаустављиво је напредовао.

We are Running Through the Night

On the photo: an unknown couple
The 1930s

After the World War I, a significant change occurs in relations between genders, which will have its affect on institution of marriage. As Branislav Nušić said in one of his satires - marriage has become short, just as skirts and hairstyles. In urban settings, the constraints of traditional marriage were diminishing and the process of women's emancipation was progressing unstoppably.

Борци Прве мајевичке бригаде

На фотографији Даница Чалић Шиља са првим супругом
1943. година

Власништво Музеја Војводине

О љубави међу партизанима веома се мало зна. Извори из периода Другог светског рата не говоре о темама као што су љубав, брачне и ванбрачне везе међу младим борцима. Постоје сведочанства о драконском кажњавању „неморала“, под чим су вероватно подразумевани ванбрачни љубавни односи. Оно што данас знамо из посредних извора и личних прича јесте да су се ипак многа познанства с ратишта често завршавала браком у послератном периоду.

Soldiers of Majevisa First Brigade

On the photo: Danica Čalić Šilja with her first husband
1943

Belongs to the Museum of Vojvodina

Little is known about the love between partisans. Sources from the period of World War II do not speak about topics such as love, married and unmarried relations among young fighters. There are testimonies about Draconian punishments of 'amorality', which probably meant love affairs. What we know today from indirect sources and personal stories is that many acquaintances from the frontline ended up in marriage in the post-war period after all.

Шетња Змај Јовином улицом

На фотографији: Непознати пар из породице Јеротић
Нови Сад, време окупације у Другом светском рату

„(...) Фотографије су артефакти. Њихова привлачност састоји се и у томе што делују као да, у свету затрпаном фотографским отпаcima, имају статус нађених предмета, нехотичних исечака света. На тај начин, оне истовремено користе престиж уметности и магију стварног. Оне су **облаци маште и зрна информација**... Њене вредности су стекле упориште међу имућнима још негде педесетих година 19. века, када је, према Бодлеровом опису пуном сплина 'наше бедно друштво' постало нарцистички зачарано Деагеровим 'јефтиним начином за ширење одвратности према историји'."

Сузан Сонтаг, *О фотографији*

A Walk in Zmaj Jovina Street

On the photo: an unknown couple from Jerotić family
Novi Sad, during the World War II occupation

"... Photographs are artefacts. But their appeal is that they also seem, in a world littered with photographic relics, to have the status of found objects--unpremeditated slices of the world. Thus, they trade simultaneously on the prestige of art and the magic of the real. They are clouds of fantasy and pellets of information...Its values had gained a foot-hold among the well-off somewhere in the fifties of the 19th century when, according to the splenetic description of Baudelaire, 'our squalid society' became narcissistically entranced by Daguerre's 'cheap method of disseminating a loathing for history'."

Susan Sontag, *On Photography*

Портрет у униформи

На фотографији: Марица из Вишњићева и Обрад Ђурић Коља
Рума, 1944. година
Власништво Музеја Војводине

Фотографије прибављају **сведочанство**. Нешто о чему чујемо, али у шта сумњамо, изгледа доказано када нам га покажу у облику фотографије.

Фотографисати значи придати важност. Тенденција присутна код сваке фотографије јесте да придаје **вредност** својим садржајима.

Функција фотографије је **сећање**. Личне фотографије омогућавају чување емотивне баштине, оне представљају холограме личних успомена и емоција.

A Portrait in Uniform

On the photo: Marica from Višnjević and Obrad Đurić Kolja
Ruma, 1944
Belongs to the Museum of Vojvodina

Photographs gather **testimony**. Something we hear about something but we doubt it, something that looks verified to us when shown in a form of a photo.

To take photos means to attach significance to something. The character of each photograph is that it adds **value** to its content.

The function of a photograph is **memory**. Personal photographs make the preservation of emotional legacy possible, they represent holograms of personal memories and emotions.

Партизанска љубав

На фотографији: Мара и Исо Његован

Ослобођена Бачка Паланка или неки други ослобођени град, 1944. година

Власништво Музеја Војводине

Кроз различите видове партизанске пропаганде у Другом светском рату јасно се уочава формално инсистирање на еманципацији жена. Једна од најпознатијих партизанских песама описује *младу Војвођанку* као девојку која баца бомбе, носи пушку и јаше коња. Овакво виђење жене, која се у многим стварима изједначава с мушкарцем, посредно указује и на промене у поимању институције брака.

Partisan Love

On the photo: Mara and Iso Njegovan

Liberated Bačka Palanka or some other liberated town, 1944

Belongs to the Museum of Vojvodina

Using different types of partisan propaganda in World War II, formal insistence on emancipation of women could be clearly determined. One of the most famous partisan songs depicts a young woman from Vojvodina as a girl who throws bombs, carries a rifle and rides a horse. This vision of a woman, who is equal in many things with a man, indirectly indicates that perception of marriage institution has changed.

Премосићу реку до шее

На фотографији: Љубица и Јозо Беров

Нови Сад, око 1946. године

Јозо Беров је био један од руководиоца изградње моста *Маршала Тиша* у Новом Саду.

„Са становишта историје, личне фотографије су изразито непоуздане, али управо у тој непоузданости лежи њихова занимљивост. Оне покрећу читав низ питања – коме су намењене, ко их гледа, с киме комуницирају.“

Патриша Холанд

I Will Cross the Bridge Between you and me

On the photo: Ljubica and Jozo Beroš

Novi Sad, around 1946

„From historical viewpoint, personal photographs are extremely unreliable, but that unreliableness is what makes them interesting. They pose a whole series of questions - who are they intended for, who looks at them, with whom do they communicate.“

Patricia Holland

Поїлед у будућносћ

На фотографији: Милица и Раца
Нови Сад, 1953. година

У 20. веку, долази до јасних промена код венчаних фотографија. Венчани костим пратио је моду, стил, али и економске услове живота у турбулентним временима. Иако се обичај студијског фотографисања младеца дуго одржао, уместо ранијег укоченог држања тела, већ крајем треће деценије 20. века појављују се опуштенији положаји тела, полупрофили и елементи који указују на блискост међу младенцима, као што су природно држање за руке или загрљај.

A Glance Into the Future

On the photo: Milica and Raca
Novi Sad, 1953

Obvious changes regarding wedding photographs occurred in the 20th century. The wedding attire kept up with fashion, style but also with economic conditions of living in turbulent times. Although the custom of photographing newlyweds at a studio remained for a long time, instead of the previous stiff posture, at the end of the third decade of the 20th century, more relaxed body positions appear as well as semi-profile photos and elements which indicate closeness between newlyweds, such as holding hands naturally or hugging each other.

Нечији бака и деда

На фотографији: Непознати пар

20. век

Породичне фотографије које током времена изгубе везу у ланцу породичног сећања постају неважне.

Истргнуте из свог примарног контекста – породичног албума или „архиве“, оне завршавају на најразличитијим местима:

у музејским колекцијама, антикварницама, као део ентеријера угоститељских објеката, на буваљацима, а неретко и на ђубрету. Такве фотографије, на којима су *преци који су изгубили поштомке*, које се више не вежу ни за чије приватно сећање, губе породични контекст, али сведоче о колективној, јавној историји.

Someone's Grandma and Grandpa

On the photo: an unknown couple

The 20th century

Family photographs which in time lose connections in the chain of family memories, become irrelevant. Taken out of their primary context - a family album or an 'archive', they end up at various places: museum collections, antique shops, as a part of restaurant decor, flea markets, and not rarely in the garbage.

Such photographs, of ancestors who have lost their descendants, which no longer are a part of anyone's private memory, lose family context, but testify about collective and public history.

Веселе...

На фотографији: Олга и Радован Петковић
Нови Сад, 1958. година

У другој половини 20. века, на фотографијама су све присутнији заједнички тренуци проведени у слободно време и у доколици. Све се чешће бележе породична славља и празнична весеља. То истовремено говори о искораку из атмосфере фотографског студија у просторе колективног окупљања, а до тада на фотографијама неисказане емоције добијају своје место – парови су приказани у опуштенијој атмосфери и доброг расположења.

Cheer...

On the photo: Olga and Radovan Petković
Novi Sad, 1958

In the second half of the 20th century, moments spent together in free time and idleness are more and more present on photographs. Family celebrations and holiday enjoyments are more often photographed. This tells about stepping out from the atmosphere of photo studios to places of collective gathering. Emotions on photographs which have been concealed now become noteworthy - couples are shown in relaxed atmosphere and in good mood.

Заједничко путовање

На фотографији: Велинка и Милутин Јаковљевић
Ужице, 1958. година

Период обнове и изградње. Довољни су били један кофер,
добро расположење и фотоапарат.

Настају мали фотографски путописи који сведоче о љубави
и ентузијазму оних који су тада проживљавали своју младост
и почетке неког новог живота.

A Journey Together

On the photo: Velinka and Milutin Jakovljević
Užice, 1958

The period of building and reconstruction. One suitcase,
good mood and a camera were enough.

Small photographic travels appear, which witness the love
and enthusiasm of those who were then in their youth as well
as at the beginning of a new life.

Једноставно – љубав

На фотографији: Тереза и Славко Ковачевић
Иришки венац, 1958. Година

„Љубав у свој својој пуноћи измиче стварности и живи на граници живота,
тамо где се мешају присуство и одсуство, вољено лице и слике које су сан и успомена.“

Пол Хофман

Simply - Love

On the photo: Tereza and Slavko Kovačević
Iriški Venac, 1958

“Love, in all its glory, escapes the reality and lives on the edge of life, where presence and absence merge,
where a loved face is mistaken for images which are a dream and a memory.”

Paul Hoffman

ARMY
100 Years
1916-2016
ARMY

Почетак заједничкој живој

На фотографији: Нада и Александар Татић

Фото: Anny, Нови Сад, 1960. година

„Ми остали мушкарци не можемо разумети шта за жену представља њена црква. Ући у њу под белим велом држећи испод руке свог драгана, уз звуке оргуља и у облаку тамјана, усред узбуђених и насмејаних пријатеља, то је сан њеног детињства који ће постати успомена њеног живота. Ништа неће заборавити, ни цвеће, ни свеће, ни слатко певање дечјег хора, ни изнемогао глас старог свештеника...”

Жил и Густав Симон, *Жена двадесетог века*

Да ли је ово женски сан или мушко привиђење?

Да ли се нешто променило?

The Beginning of Life Together

On the photo: Nada and Aleksandar Tatić

Photo by: Anny, Novi Sad, 1960

“We men cannot understand what a woman’s church represents to her. Entering a church under a white veil, held by her sweetheart, surrounded with sounds of organ and cloud of incense, among excited and smiling friends, is her childhood dream which will become the memory of her life. She will not forget anything, the flowers, the candles, the cute singing of the children’s choir, the weary voice of the old priest...”

Jules and Gustave Simon, *The Woman of the Twentieth Century*

Is this a woman’s dream or a man’s illusion?

Has anything changed?

Медени месец (недеља)

На фотографији: Зорка и Григорије Стајић
Фрушка гора, 1961. година

Појава брачног путовања или меденог месеца може се посматрати у контексту свеопштег економског просперитета и првих наговештаја потрошачког друштва. С друге стране, брачно путовање представљало је први осамостаљени корак у животу новопеченог брачног пара, који је имао много симболичких значења. Наравно, као доказ „успешно обављеног“ брачног путовања, у албуму се нижу фотографије с туристичке дестинације и бескрајни коментари посматрача о срећи и љубави младенаца.

Honeymoon

On the photo: Zorka and Grigoriye Stajić
Fruška Gora, 1961

The appearance of a honeymoon trip can be observed in the context of global economic prosperity and first hints of consumer society. On the other hand, honeymoon represented the first independent step in the life of a newly formed couple, and had many symbolic meanings. Of course, as the proof of a “well done” honeymoon journey, photographs from tourist destinations are put in album one by one along with endless observers’ comments about the love of newlyweds.

У њосеџи Зајребачком Велесајму

На фотографији: Смиља и Тодор Ружић
Загреб, између 1962. и 1964. године

Изложбу 1+1: Живот и Љубав чине фотографије партнерске љубави које су настајале у атељеема професионалних фотографа или су их они направили на терену, личне фотографије које су стваране као сведочанства битних тренутака и догађаја у личним историјама, фотографије настајале у периодима доколице или као успомене са заједничких излета, путовања...

Део изложених фотографија чува се у музејским колекцијама, док су друге део породичне баштине и чувају се у породичним албумима и „архивама“.

Изложбу 1+1: Живот и Љубав чине личне фотографије којима се потврђује људска потреба за идеализовањем света у којем живимо.

Visiting the Fair in Zagreb

On the photo: Smilja and Todor Ružić
Zagreb, between 1962 and 1964

The exhibition 1+1: Life and Love consists of the photographs which were created in studios of professional photographers or which they created outdoors, as well as personal photographs which were created as testimonies of significant moments and events of individual histories, the photographs which were created in times of leisure or as mementos of collective picnics, trips, etc. Some of the displayed photos are being preserved in museum collections, while the others are a part of family legacy and are kept in family albums and "archives".

The exhibition 1+1: Life and Love consists of personal photographs which prove the human need to idealise the world we live in.

Посећа знамениџом месџу

На фотографији: Даница и Живојин Петровић
Споменик Незнаном јунаку, Авала, 1963. година

Једна од карактеристика заједничког живота 60-их година 20. века било је посећивање знаменитих места на простору „заједничке државе“. Обавезан ритуал било је фотографисање заљубљених парова у простору споменика као сведочанство и успомена са заједничког „ходочашћа“.

Landmark Visit

On the photo: Danica and Živojin Petrović
Monument to an Unknown Hero, Avala, 1963

One of the characteristics of living together during the 1960s was visiting famous sites within the territory of "common country". The obligatory ritual was taking pictures of a couple in love around monuments as testimony and memory of collective "pilgrimage".

Телевизор у боји

На фотографији: Олга и Љуба Јовановић
Нови Сад, 1972. година

У уређењу породичног животног простора '60-их и '70-их година централно место заузима телевизијски пријемник (с додатном опремом, као што су стабилизатор напона и собна антена). Милена Драгићевић Шешић даје следећи опис собног простора са телевизором крајем '60-их година: „Телевизор је централни предмет – смештен у дневној соби на посебном 'сточићу', украшен шустиклама, вазицама, разгледницама које ту стоје и као украс и као прозор у свет.“

Colour Television

On the photo: Olga and Ljuba Jovanović
Novi Sad, 1972

In arranging family living area during 1960s and 1970s, the central part is taken by a television set (together with additional equipment such as voltage stabilizer and indoor antenna). Milena Dragičević-Šešić describes a room with a television set at the end of 1960s as following: "The television is the central object - situated in the living room on a special 'stand', decorated with doilies, small vases, postcards which have the role of an ornament and as a window into the world as well."

Свадбена ѿговорка

На фотографији: Ана и Иштван Ковач Печкаи
Бачка Паланка, 1973. година

Свадба – била она у граду или на селу, без обзира на сценарио – дан је када се направи можда највише фотографија у животу.

Сваки корак младенаца и сватова бележи фотограф.

Мењају се обичаји, више или мање, мењају се стил и мода, фризури или музички репертоар, али албум са венчаним сликама одолева свим променама, па и оним техничко-технолошким.

The Wedding Procession

On the photo: Ana and Ištvan Kovač Pečкаи
Bačka Palanka, 1973

Wedding day - whether in a city or in a village, no matter what the scenario looks like - is a day when one possibly makes the most photographs in life. The photographer takes pictures of every step of the wedding couple and guests. Customs change, more or less, style and fashion change, hairstyles and music selection change, but the album with wedding photos resist to all changes, even such as technical-technological as well.

Образ уз образ

На фотографији: Миладинка и Ђорђе Бањац

Фото: Глишић, Нови Сад, 1975. година

„Своје унутрашње психолошко време људи мере емоцијама и сећањима, што се опире доживљају спољашњег времена, које се нужно перципира у континуитету. Зато фотографски породични албум задовољава људску потребу за фрагментираним, непрекиданим искуством живота.“

Миливој Водопија

Cheek To Cheek

On the photo: Miladinka and Đorđe Banjac

Photo by: Glišić, Novi Sad, 1975

“People measure their inner psychological time using emotions and memories, which opposes the experience of outer time which is necessarily perceived in continuity. Thus a family photo album satisfies the human need for fragmented and discontinuous experience of life.”

Milivoj Vodopija

Коса

На фотографији: Зоца и Неша Маурић
Нови Сад, 1976. година

Сексуална револуција, појам којим се описују промене друштвених погледа и морала у односу на сексуалност, јавља се у Европи и Америци '60-их и '70-их година 20. века. Настала је, између осталог, и као критика традиционалног модела брака, као последица нове ситуације на брачном тржишту до које је дошло услед продуженог школовања, пре свега жена, и одлагања брака у старији узраст. Оно што је дотад било табуисано, било као дело или тема за разговор, што је спадало у сферу строге интиме, у процесу изградње модерног друштва потпуно је разоткривено, рационализовано и популаризовано.

Hair

On the photo: Zoca and Neša Maurić
Novi Sad, 1976

The sexual revolution, the term which is used to describe changes of social viewpoints and moral regarding sexuality, occurs in Europe and America in the 1960s and 1970s. It emerged, among other things, from criticism of traditional marriage model, and as a consequence of new situation on the marriage market due to the extended schooling, primarily of women, and postponing marriage until later stage of life. What had been a taboo, whether an act or a conversation topic which was in the field of strict intimacy, was entirely unveiled, rationalised and popularised during the process of building modern society.

У џинсу

На фотографији: Мирјана и Кеца
Штранд, Нови Сад, 1976. година

„Фотографије, које се поигравају размерама света, и саме бивају смањиване, увећаване, разне, ретуширане, дотериване, преудешене. Оне старе, изложене уобичајеним болестима папирних предмета, нестају; постају вредне, па се купују и продају, репродукују се. Фотографије, које пакују свет, као да позивају на паковање. Тако се оне лепе у албуме, уоквирују и стављају на столове, каче на зидове, пројектују као слајдови. Новине и часописи их објављују, полицајци разврставају по абеди; музеји их излажу; издавачи их компилују.“

Сузан Сонтаг, *О фотографији*

Wearing Jeans

On the photo: Mirjana and Keca
Štrand, Novi Sad, 1976

“Photographs, which fiddle with the scale of the world, themselves get reduced, blown up, cropped, retouched, doctored, tricked out. They age, plagued by the usual ills of paper objects; they disappear, they become valuable, and get bought and sold; they are reproduced. Photographs, which package the world, seem to invite packaging. They are stuck in albums, framed and set on tables, tacked on walls, projected as slides. Newspapers and magazines feature them; cops alphabetize them; museums exhibit them; publishers compile them.”

Susan Sontag, *On Photography*

Посећа војнику 1

На фотографији: Иванка и Синиша Јаковљевић
Гусиње, Црна Гора, 1980. Година

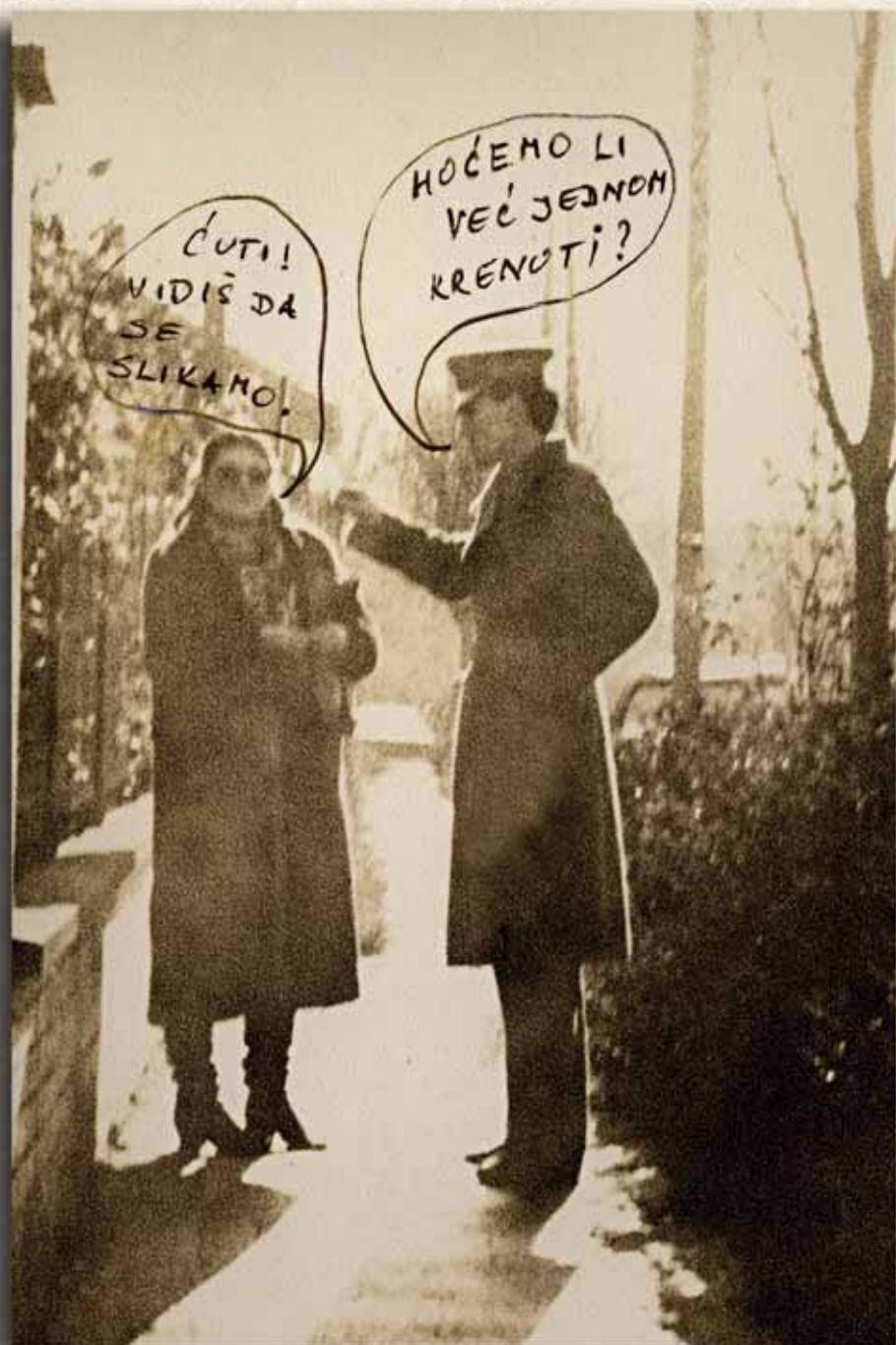
Служење војног рока, одуживање „дуга отаџбини“, сматрано је симболом љубави према домовини, али је то било и „место“ тестирања и доказивања партнерске љубави.

Романтична писма, обећања, неизвесност да ли ће га чекати... и, наравно, фотографија која сведочи о њеној посети војнику.

Visiting a Soldier 1

On the photo: Ivanka and Siniša Jakovljević
Gusinje, Montenegro, 1980

Doing military service, paying "debt to homeland", was considered a symbol of love for one's country, but it was also the "place" of testing and proving love for the partner. Romantic letters, promises, feeling of uncertainty whether she will wait for him... and of course, a photograph which witnesses her paying a visit to the soldier.

Посећа војнику 2

На фотографији: Анђелка и Драгомир Пејовић
Фото и коментари: Душан Живкић
Београд, 1980. година

Иако лична фотографија подлеже друштвеним конвенцијама, она постоји као интимни породични сувенир и остварује се тек у оквиру историје и живота поједине породице. Према речима Слободана Јовановића, личне фотографије које су биле или јесу део живота власника, али су истовремено и представе њихових живота, добијају функцију предмета који „чувају“ успомене, односно личне историје њихових власника. Истовремено, оне постају својеврсни музејски експонати који учествују у креирању и чувању колективне емоционалне историје.

Visiting a Soldier 2

On the photo: Andjelka and Dragomir Pejović
Photo by Dušan Živkić, Belgrade, 1980

Although personal photography undergoes social principles, it exists as intimate family souvenir and is realised in the context of history and life of a certain family. According to Slobodan Jovanović's words, personal photographs that have been a part of their owner's life and at the same the representation of their lives, acquire function of objects which 'preserve' memories, i.e. personal history of their owners. At the same time, they become particular museum exhibits which participate in creating and preserving collective emotional history.

Пред олтаром

На фотографији: Непознати пар

Фото забелешка са теренског истраживања, Каћ, 1988. година

Власништво Музеја Војводине

Захваљујем колегама који су за потребе изложбе 1+1: ЖИВОТ И ЉУБАВ уступили фотографије из музејских колекција, а то су:
Душанка Марковић (Музеј града Новог Сада), Љиљана Лaziћ (Музеј града Новог Сада) Јаворка Рачуница (Музеј Војводине),
Дарјуш Самии (Музеј Војводине), Ивана Кулачин (Музеј Војводине),
Татјана Бугарски (Музеј Војводине).

Посебну захвалност дугујем онима који су кроз изложбу 1+1: ЖИВОТ И ЉУБАВ поделили своје личне и породичне успомене, а то су:
Весна Недељковић-Ангеловски, Мирјана Мирић, Јелена Бањац,
Верица Милић, Гордана Петковић, Тијана Јаковљевић-Шевић,
Љиљана Лaziћ, Душан Живкић, породица Ковач Печкаи, породица Маурић,
породица Стајић, породица Катић-Јовановић.

Ауторка

At The Altar

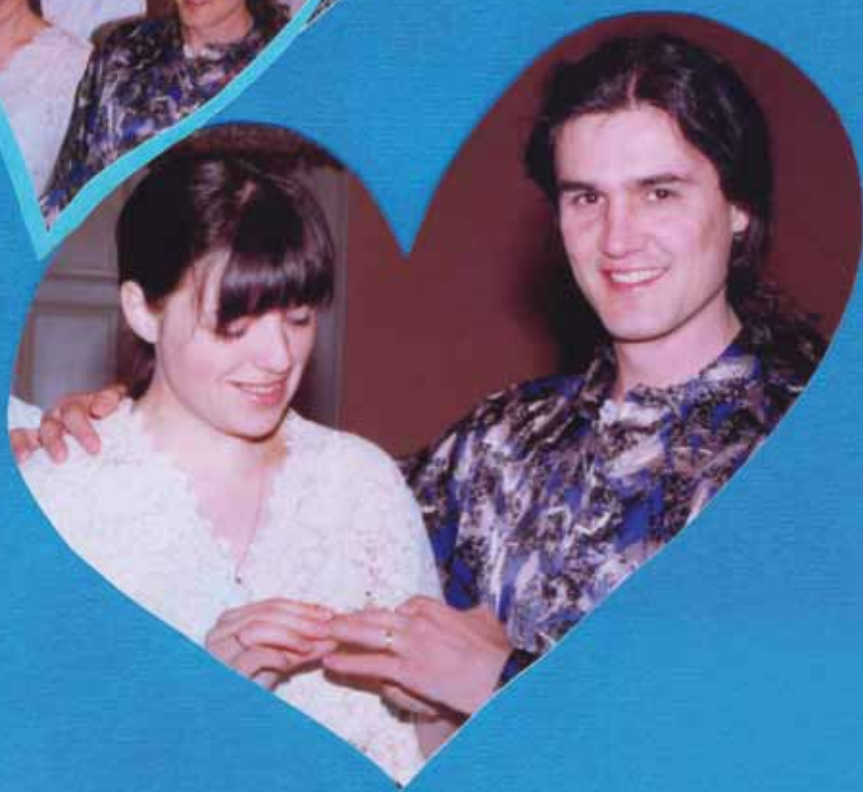
On the photo: an unknown couple

Photo comment during field research, Kać, 1988

Belongs to the Museum of Vojvodina

I thank all my colleagues who have lent the photographs from the museum collections for the needs of the 1+1: LIFE AND LOVE exhibition. Those are:
Dušanka Marković (City Museum of Novi Sad), Ljiljana Lazić (City Museum of Novi Sad) Javorka Računica (Museum of Vojvodina),
Darjuš Samii (Museum of Vojvodina), Ivana Kulačin (Museum of Vojvodina),
Tatjana Bugarski (Museum of Vojvodina).

I owe deep gratitude to those who have shared their personal and family memories through 1+1: LIFE AND LOVE exhibition. Those are:
Vesna Nedeljković-Anglovska, Mirjana Mirić, Jelena Banjac, Verica Milić,
Gordana Petković, Tijana Jakovljević-Šević, Ljiljana Lazić, Dušan Živkić,
Kovacs Pecskai family, Maurić family, Stajić family, Katić-Jovanović family.

У срцу

На фотографији: Весна Недељковић Ангеловски и Владимир Недељковић
Нови Сад, 1993. година

Личне фотографије су у значењском смислу вишеслојне.

У најпростијем облику, у фотографији поседујемо „сурогат особе или ствари коју волимо“, а то је посед који фотографијама даје нешто од карактера јединствених предмета.

Фотографија не само што репродукује стварно – она га рециклира. То је кључни поступак модерног друштва. У облику фотографских слика, ствари и догађаји добијају нове употребе, нова значења.

In the Heart

On the photo: Vesna Nedeljković Angelovski i Vladimir Nedeljković
Novi Sad, 1993

Personal photographs are, in sense of meaning, multilayered.

In its most basic form, a photograph contains "surrogate of a person or an object we love" and that is the content which gives photographs a sense of uniqueness.

A photograph not only reproduces reality - it recycles it. That is the key procedure of modern society. In the shape of photographic images, things and events get new functions, new meanings.

Коначна одлука

На фотографији: Верица и Павле Милић
Нови Сад, 1982. година

Изложба 1+1: ЖИВОТ И ЉУБАВ

Издавач: Музеј града Новог Сада
Тврђава 4, Петроварадин
muzgns@eunet.rs

Менаџер пројекта: Весна Недељковић Ангеловски
Аутор каталога и изложбе: Ивана Јовановић-Гудурић

Стручни сарадник: Лаура Кљаић
Лектор: Зорица Вујиновић

Превод на енглески језик: Анђелка Понго, Роберт Понго
Дизајн и техничка реализација: Вера Карић (Мултидизајн),
Ђорђе Лaziћ Ћапша, Драгица Којић, Саво Гвозденовић
Мултимедијалне комуникације: Атила Хорнок

Final Decision

On the photo: Verica and Pavle Milić
Novi Sad, 1982

Exhibition 1+1: LIFE AND LOVE

Production: City Museum of Novi Sad

Project Manager: Vesna Nedeljković Anglovska

Author of the Exhibition: Ivana Jovanović-Gudurić

Associate Expert: Laura Kljaić

Design and Technical Realisation: Vera Karić (Multidizajn),
Đorđe Lazić Čapša, Dragica Kojić, Savo Gvozdenović
Multimedia Communications: Atila Hornok

Издавач: Музеј град Новог Сада
Главни уредник: Весна Недељковић Ангеловски
Ауторка изложбе: Ивана Јовановић Гудурић, кустоскиња-етнолог
Дизајн и припрема: Вера Карић
Штампа: Мултодизајн, Нови Сад
Тираж: 300

Publisher: City Museum of Novi Sad
Editor in Chief: Vesna Nedeljković-Angelovski
Author of the Exhibition: Ivana Jovanović-Gudurich, curator-ethnologist
Design&Prepress: Vera Karić
Print: Multidizajn, Novi Sad
Circulation: 300

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

316.356.2-058.833(497.11)"18/19"(083.824)
77.04(497.11)"18/19"(083.824)

ЈОВАНОВИЋ-Гудурић, Ивана

1+1: живот и љубав : о чему све говоре фотографије
партнерске љубави... = 1+1: life and love : What the
photographs of love between partners are all about ... /
ауторка каталога и изложбе Ивана Јовановић-Гудурић ; [превод
на енглески језик Анђелка Понго и Роберт Понго]. - Нови Сад
: Музеј града Новог Сада, 2011 (Нови Сад : Multidizajn). -
92 стр. : фотогр. ; 22 см

Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Тираж 300.

ISBN 978-86-7637-056-6

1. Уп. ств. насл.

а) Брачни парови - Србија - 19-20. в. - Фотографије -
Изложбени каталози б) Породичне фотографије - Србија -
19-20. в. - Изложбени каталози

COBISS.SR-ID 263980551

МУЗЕЈ ГРАДА НОВОГ САДА

ДОНИРАЈТЕ ФОТО УСПОМЕНЕ МУЗЕЈУ НА ЧУВАЊЕ
www.museumns.rs